

«وقایع اسرائیلیه» درمورد مسیر اقتصادی رژیم در سال جاری گزارش می دهد

افق اقتصادی رژیم در سال ۲۰۲۵

وضعیت قبلی رژیم دوره بیشتر ندارد. اول، اینکه آتش جنگ را خاموش کند و بعد، به یک طریقی خلأعظیم نیروی انسانی را باره‌هایی مانند حضور کارگران خارجی پر کند که باتوجه به قرائن موجود مدتی است بابت حضور کارگران خارجی تمهیدات ویژه‌ای تدارک دیده‌اند.

تورم

پیش‌تر در واکاوی مسئله تورم در رژیم عارض شده بودیم که به دلیل جنگ و هزینه‌ها و تبعات داخلی آن، رژیم مجبور است که لاجرم در حوزه اقتصاد سیاست‌های انبساطی اتخاذ کند و این عوامل کنار مسئله نرخ بهره و یارانه‌ها و مجبور رژیم را پیچیده و پیچیده‌تر خواهد کرد. با توجه به شرایط موجود پیش‌بینی می‌شود در سال جاری تورم در نیمه اول سال ۲۰۲۵ همچنان بالا باقی خواهد ماند و سپس کاهش خواهد یافت، البته به شرطها و شروطها. افزایش مالیات بر ارزش افزوده (VAT) در ژانویه ۲۰۲۵ و محدودیت‌های ناشی از تنش‌های ژئوپلیتیکی که فرض می‌شود تا سه ماهه دوم ۲۰۲۵ بالا باقی بمانند به تنش‌های قیمتی در نیمه اول ۲۰۲۵ دامن خواهند زد. در بخش کسب و کار نیز طرفین کسب به تحمل فشارهایی در حوزه دستمزد مبتلا خواهند شد. کمبود ساخت و ساز از اکتبر ۲۰۲۳ به این سو، همراه با کمبودهای مداوم نیروی کار، نشان می‌دهد حتی پس از حل این کمبودها و بازیابی کامل سرمایه‌گذاری، رسیدن به سطح تعادل و از بین بردن فشارهای حداکثری زمان‌بر خواهد بود.

راهکار اول مدیریت محتاطانه و اتخاذ سیاست‌های انقباضی است که عموماً برای کنترل تورم مناسب است. اما از سویی استراتژی سیاست کلان اقتصادی رژیم از اکتبر ۲۰۲۳ در پی این است تا به هر نحوی ابعاد مختلف اقتصادی را با ثبات نگه دارد و ترکیب این به هر نحوی و اصرار روی آن با هزینه‌های سر به فلک کشیده دولت باعث شده تا این مهم حاصل نگردد و این موضوع و اثر جنگ در تورم نه تنها در ۷ اکتبر بلکه در یوم‌کیپور و جنگ‌های شش روزه نیز به وضوح قابل مشاهده بوده است.

راهکار دوم به همان بحث تکراری نرخ بهره باز می‌گردد. نهاد‌های مالی رژیم باید نرخ بهره را تا زمانی که فشارهای تورمی به خوبی مهار شوند، ثابت نگه دارند که طبعاً در شرایط جنگ و نسبت غریب من بدو، تو بدوی نرخ بهره و تورم، کار صعبی است. با توجه به چشم‌انداز پیش‌روی سرزمین‌های اشغالی، به دلایل متعددی مانند حجم بالای تقاضا در حوزه مصرف بخش خصوصی، مسئله صادرات، خلأعجیب نیروی کار، در سال ۲۰۲۵ هواخور بسیار بسیار اندکی برای کاهش نرخ بهره و یا حتی ثابت نگه داشتن آن وجود دارد.

یابد. (جدول) پیش‌بینی می‌شود که صادرات با بهبود فضای کسب و کار در سال ۲۰۲۵ که تجارت از جمله در خدمات فناوری پیشرفته را تسهیل می‌کند، شتاب گیرد. مصرف خصوصی نیز پس از کاهش سرعت در ابتدای سال ۲۰۲۵ به دلیل افزایش مالیات بر ارزش افزوده، باید به طور کلی همین مسیر را دنبال کند. سرمایه‌گذاری همچنان به دلیل کمبود نیروی کار محدود است و ظرفیت عرضه را کاهش می‌دهد که ممکن است به مرور زمان به تورم منجر شود. پیش‌بینی می‌شود تورم در سال ۲۰۲۵ به ۳۷ درصد افزایش یابد و سپس در سال ۲۰۲۶ تحت تأثیر انقباض مالی و کاهش محدودیت‌های عرضه به ۲۹ درصد تعدیل شود. ریسک‌ها چه در جهت مثبت و چه در جهت منفی بسیار زیاد هستند و همه این‌ها و اگرها و اعدادی که در جدول و مشاهده می‌کنید تنها در صورتی روی کاغذ واقعیت پیاده می‌شوند که در سال آتی آتش جنگ سرد شود و اگر نشود آتش همین است و کاسه هم همین. جدول: بررسی درصد رشد تولید ناخالص داخلی و باقی مؤلفه‌های اقتصادی تا سال ۲۰۲۴ و پیش‌بینی روند رشد آن در دو سال آتی

مسکن

ساخت و ساز مسکونی در اسرائیل سهم بیشتری از تولید ناخالص داخلی (GDP) دارد نسبت به بیشتر مناطق جهان عضو OECD. (نمودار) اقدامات حفاظتی مدنی که با فاصله پس از حملات ۷ اکتبر اتخاذ شدند، باعث تعطیلی موقت پروژه‌های ساختمانی شدند. در نتیجه، فعالیت ساخت و ساز مسکونی در سه ماهه چهارم سال ۲۰۲۳ بیش از نصف شد، در حالی که سایر انواع ساخت و ساز نیز ۲۷ درصد کاهش یافتند. بازگشایی پروژه‌های ساختمانی باعث بازگشت سریع فعالیت در این بخش شد. با این حال، تعلیق مجوزهای کاری فلسطینی‌ها پس از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ باعث کمبود شدید نیروی کار شده که میزان بازیابی بخش ساخت و ساز را محدود کرده است. زیرپیش از اکتبر ۲۰۲۳، فلسطینی‌های یک چهارم نیروی کار ساخت و ساز در اسرائیل را تشکیل می‌دادند.

چشم‌انداز میان‌مدت برای ساخت و ساز دیگر بخش‌های پر نیاز به نیروی کار مثل کشاورزی، عمدتاً به وضعیت اشتغال بستگی دارد، به ویژه پس از تعلیق مجوزهای کاری فلسطینی‌ها. هدف سیاست‌گذاری دولت اسرائیل این است که کارگران خارجی از کشورهای دیگر از جمله هند، مولداوی و سریلانکا را جذب کند. بین سپتامبر ۲۰۲۳ تا سپتامبر ۲۰۲۴، تعداد کارگران خارجی ۲۲،۰۰۰ نفر افزایش یافته که با این حال خیلی کمتر از ۱۰۰،۰۰۰ فلسطینی است که در سه ماهه سوم ۲۰۲۳ در اسرائیل کار می‌کردند. با این اوصاف برای بازگرداندن بازار مسکن به

همان طور که می‌دانید و می‌دانیم، پس از یک توقف همگانی در جهان در مقطع کووید اوضاع در سرزمین‌های اشغالی در حال بازگشت به روال سابق بود و تقریباً چرخه اقتصاد به غیر از مسئله تورم و چند موضوع مورد مناقشه به مسیر اصلی بازگشته بود که در یک آن هفت اکتبر و ورق را برای رژیم از جهات گوناگون برگرداند و اقتصاد هم از این برگشت مستثنی نبود.

حال که چند صبح‌ای است حرارت جنگ ذره‌ای کم شده سازمان بین‌المللی همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) به تفصیل، مسیر اقتصادی پیش‌روی رژیم در سال جاری را مورد بررسی قرار داده است که در این خطوط سه بخش کلیات، مسکن و تورم شرح داده خواهد شد. پس از یک جشش شدید اقتصادی در دوران پساکرنا، اقتصاد رژیم در حال تجربه رشدی قوی اما پابروندی کاهشی بود. در حالی که تورم همچنان بالاتر از هدف‌گذاری باقی مانده بود. اما بلند شدن آتش جنگ در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ چشم‌انداز رشد اقتصادی را به طور قابل توجهی تغییر داد. مدارس و بسیاری از خدمات برای هفته‌ها تعطیل شدند. تعلیق مجوزهای کاری برای فلسطینی‌ها که یک سوم نیروی کار ساخت و ساز را تشکیل می‌دادند و همچنین خروج بسیاری از کارگران خارجی باعث شد که سهم کارگران غیر اسرائیلی از ۶۷ درصد نیروی کار پیش از اکتبر ۲۰۲۳ به ۳۰٫۵ درصد در دو ماه بعد کاهش یابد. سرمایه‌گذاری در سه ماهه پایانی ۲۰۲۳، ۲۶ درصد کاهش پیدا کرد که عمدتاً به خاطر افت شدید در بخش ساخت و ساز بود. مصرف دولتی نیز به دلیل افزایش هزینه‌های نظامی افزایش چشمگیری یافت، به طوری که در سال ۲۰۲۴، ۲۰ درصد بالاتر از سطح پیش از جنگ قرار گرفت.

با وجود این شرایط بحرانی دولت تلاش کرد تا با ارائه خدمات ارفاقی و یارانه‌ای از شدت ضربه به خانوارها بکاهد اما با این وجود عموم مردم به دلیل استمرار اتمسفر جنگ نتوانستند به فضای اقتصادی موجود اعتماد کنند و این عدم اعتماد و رفتار محتاطانه باعث شد در بعد خصوصی اقتصاد یک رکود نسبی حاکم گردد. در مقابل، در بعد تجارت و اقتصاد بین‌المللی رژیم تمام توانش را گذاشت تا شرکت‌های جهانی‌اش را برای ادامه همکاری اقتصادی قانع کند تا شران‌های اقتصادی دولت قطع نشوند و با فاکتور گرفتن سال اول جنگ و نیمه اول سال دوم که تمام ارقام در نمودارها رو به سقوط بودند، تا حد قابل قبولی توانست به این مهم دست پیدا کند. با این حال، اثر مثبت این اعتماد تجاری بر سرمایه‌گذاری محدود باقی مانده چون آسیب جدی یعنی کمبود نیروی کار همچنان پابرجاست. حتی با وجود ورود سرمایه نیز در موضوع نیروی کار رژیم با بحران جدی روبه‌رو است. صرفاً در فقره کارگران خارجی، از زمان تعلیق مجوزهای کاری برای فلسطینی‌ها (که قبل از جنگ ۴ درصد از اشتغال اسرائیل را تشکیل می‌دادند)، کارگران خارجی جدید بسیار کمی (فقط معادل ۰٫۴ درصد اشتغال) وارد اسرائیل شده‌اند. دیگری‌ها از جنبه دیگری نیز بر تجارت خارجی تأثیرگذار بوده‌اند. حملات به کشتی‌ها در دریای سرخ باعث افزایش هزینه‌های حمل و نقل کالا شده‌اند. در حالی که کاهش شدید پروازهای بین‌المللی نیز کسب و کارهای بین‌المللی را با مشکل مواجه کرده است. افزایش تنش‌ها در نیمه دوم ۲۰۲۴ بر بخش فناوری پیشرفته اثر گذاشته و باعث توقف رشد سهام این حوزه شده است، اگرچه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در فناوری پیشرفته در سال ۲۰۲۴ همچنان قوی باقی مانده. گردشگری ورودی خارجی هم تقریباً به طور کامل متوقف شده است.

دیروز، امروز و فردا

حال با این خلاصه پرونده، بر فرض اینکه فتنه جنگ در دو سال آتی پایین نیاید پیش‌بینی می‌شود تولید ناخالص داخلی از ۳۰٫۴ درصد در سال ۲۰۲۵ به ۵٫۵ درصد در سال ۲۰۲۶ افزایش

ردیف	عناوین	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۶
۱	اشتغال	۳۳	۱٫۱	۱٫۹	۲٫۲
۲	نرخ بیکاری (درصد از نیروی کار)	۳۴	۳٫۰	۲٫۲	۱٫۶
۳	تعدیل‌کننده تولید ناخالص داخلی	۴۷	۵٫۸	۳٫۷	۲٫۸
۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده	۴۲	۳٫۱	۳٫۷	۲٫۹
۵	شاخص تورم هسته	۴۲	۲٫۶	۳٫۷	۲٫۹
۶	موازنه حساب جاری (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۴٫۵	۳٫۸	۳٫۹	۴٫۷
۷	تراز مالی عمومی دولت (درصد از تولید ناخالص داخلی)	-۵٫۱	-۸٫۲	-۴٫۷	-۳٫۸
۸	تراز مالی اولیه دولت (درصد از تولید ناخالص داخلی)	-۲٫۵	-۵٫۸	-۲٫۱	-۱٫۳
۹	بدهی عمومی دولت (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۶۱٫۶	۶۶٫۲	۶۶٫۶	۶۵٫۴
۱۰	بدهی خالص عمومی دولت (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۵۹٫۵	۶۴٫۱	۶۴٫۵	۶۳٫۴
۱۱	میانگین نرخ بازار پول سه ماهه	۴٫۴	۴٫۳	۴٫۳	۴٫۳
۱۲	میانگین بازده اوراق قرضه دولتی ده ساله	۳٫۹	۴٫۷	۴٫۸	۴٫۹

